

2009-01-23

Rapport
**Biotopåtgärder
Granselebäcken**

*Tina Hedlund
Aquanord*

Bakgrund och syfte

Stensele FVO har haft planer på att utföra biotopåtgärder för att förbättra öringbeståndet i Granselebäcken. Bäckens mynnar i Umeälvens ursprungliga fåra uppströms E45 och är en av få bäckar som kan bidra med en naturlig öringreproduktion till Stenselemagasinet. Enligt uppgift från FVO finns öring i bäcken, men vandring via utloppsområdet och reproduktion i bäckens utloppsdel förhindras under perioder med låg vattenföring. Detta beror på att vattnet är mycket grunt i hela utloppsområdet, eftersom utloppet delar upp sig i 7-10 fåror.

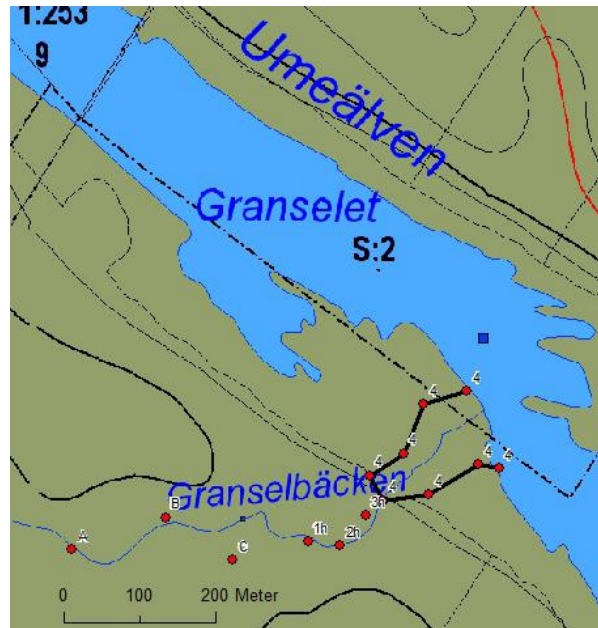
En inventering av den nedre delen av Granselebäcken utfördes 2008-05-28 av Aquanord, som därefter hjälpte FVO med tillståndsansökan. Fiskevårdsområdet har sedan ansvarat för biotopåtgärderna, dock med handledning från Aquanord.

Resultat

De planerade åtgärderna bestod av att stänga av huvuddelen av bäckens utloppsfåror för att koncentrera flödet till en eller ett fåtal fåror. Uppströms utloppsområdet skulle ett antal stenrensningar återföras till bäcken för att förbättra mångformigheten i bäcken och utöka antalet ståndplatser för öring (figur 2). Dessutom planerades det att anlägga ett antal lekbottenar för att förbättra öringreproduktionen i bäcken.

Figur 1. Granselebäckens utlopp markerad med en röd ring.

Figur 2. Karta över de objekt som planerades att åtgärdas. Utloppsområdets ytterkanter är markerade i kartan.

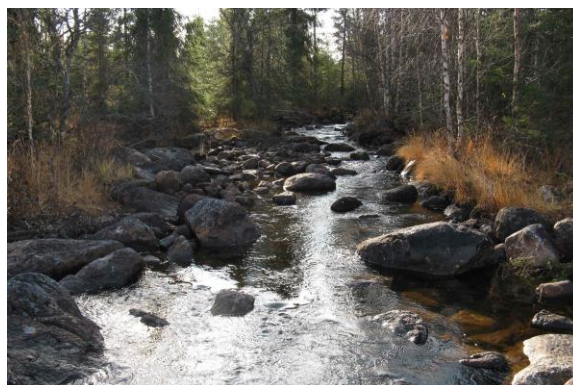
Objekt 4, utloppsområdet, åtgärdades med hjälp av grävmaskin 2008-10-03 till 2008-10-06. Resterande objekt åtgärdades för hand senare under hösten av FVO. Inga lekbottenåtgärder genomfördes dock i bäcken under hösten. Eftersom Aquanord inte deltog i åtgärderna uppströms utloppsområdet kommer bilder att tas och uppföljning av dessa åtgärder att utföras under 2009.

I före- och efterbilderna för utloppsområdet (nedan) skiljer sig vattenståndet mycket åt mellan de två tidpunkterna. Vid inventeringen i maj var vattenståndet relativt högt då denna utfördes strax efter vårfloden, medan det var lågvatten (dock normalt för säsongen) vid tidpunkten för åtgärderna.

Utloppsdelens åtgärdades med grävmaskin genom att block flyttades så att en huvudfåra bildades. Då vattnet till största delen höll sig till den bildade huvudfåran blev det därmed inte heller nödvändigt att stänga av övriga fåror. Dessa kommer därför att även fortsättningsvis utnyttjas vid högflöden i bäcken.

Figur 6. Objekt 4, övre delen av utloppet, före åtgärd.

Figur 7. Objekt 4, övre delen av utloppet, efter åtgärd.

Figur 8. Objekt 4, utloppsdelat, före åtgärd.

Figur 9. Objekt 4, utloppsdelat, efter åtgärd.

Objekt 1h, 2h och 3h åtgärdades senare under hösten, varför inga efterbilder finns på dessa i dagsläget.

Figur 3. Objekt 1h, före åtgärd.

Figur 4. Objekt 2h, före åtgärd.

Figur 5. Objekt 3h, före åtgärd.

Ett elfiske var planerat att utföras i Granselebäcken innan åtgärderna påbörjades. Det skulle genomföras 2008-08-07 men pga. den torra sommaren var fåran dock fullständigt torrlagd vid denna tidpunkt (figur 10 och 11).

Figur 10. Bäckfåran vid spången (objekt 1h).

Figur 11. Utloppsområdet.

Redan veckan efter att åtgärderna i utloppet slutfördes påträffades dock en harr i de övre delarna av utloppsområdet.

Sammanfattning

Åtgärderna i utloppsdelen av Granselebäcken, vilka var de viktigaste att genomföra för öringbeståndet i bäcken, bedöms i dagsläget vara lyckade. Kompletteringar med översyn av de övre åtgärderna skall genomföras under 2009. Biotopåtgärderna kommer dock att följas upp med elfiske under 2010, då åtgärderna utfördes för sent under hösten för att öring skulle hinna leka redan under 2008. Redan veckan efter att åtgärderna genomförts i de nedre delarna, påträffades dock en harr i bäcken.